

μητος Νεσελρόδε, νὰ ἀναλάβῃ τὴν διεύθυνσιν τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς Ῥωσσίας. Τὸ πᾶν ἐδεῖτο ἀναδιοργανώσεως. Ὁ Τζάρος Νικόλαος ἀπέφερεν εἰς τὸν τάφον τὸ γόητρον τὸ ὁποῖον ἐπὶ τριάκοντα ἔτη ἔκαμε τὴν μεγαλητέραν αὐτοῦ δύναμιν. Καί τοι ἐμφοροῦμενος ἐκ τῶν καλλιτέρων προθέσεων, ὁ Τζάρος Ἀλέξανδρος Β' οὐδὲν ἤττον παρελάμβανε τὴν αυτοκρατορίαν ὑπὸ ἀξιοθρηνήτους περιστάσεις. Πρὸ πάντων ἐγχεαίετο νὰ σωθῇ καὶ νὰ μεγαλυνηθῇ μετὰ φρονήσεως. Τοῦτο ἐπεχείρησε ὅσον τὸ ἐπ' αὐτὸν ὁ πρίγκηψ Γορτσάκωφ, καὶ ἠκολούθητε τὴν ὁδὸν αὐτοῦ μετὰ δραστηριότητος ἐπι-

λεξάνδρου τοῦ Β', τὴν χειραφέτησιν τῶν δούλων, ἥτις ὑπῆρξεν ἀληθὴς κοινωνικὴ ἐπανάστασις ἐν Ῥωσσίᾳ. Ἡ στάσις αὕτη δὲν ἐκώλυε τὸ ἀνακτοβούλιον τῆς Πετροπόλεως νὰ διατηρήσῃ ἐν Εὐρώπῃ πᾶσαν τὴν βαρύτητα καὶ τὴν ἀξίαν αὐτοῦ. Τοῦτο ἐγένετο κατὰ δῆλον ἐν ταῖς διαπραγματεύσεσιν αἰτινες ἐπησχόλησαν τὴν πολιτικὴν ἀπὸ τοῦ 1858 μέχρι 1870, καὶ αἰτινες ἐπέφερον πολέμους καὶ ἀνατροπὰς. Ἀπὸ τοῦ 1870, ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ Γαλλοπρωσσοῦ πολέμου, ἡ Ῥωσσία ἐπανέκτησε ὑπέροχον μέρος ἐν τοῖς πράγμασιν, τοῦτο δὲ ὀφείλει εἰς τὴν ἐξέχως σάφηναν

Ὁ Πρίγκηψ ΓΟΡΤΣΑΚΩΦ

μονῆς, ἐξ ὧν δὲ σήμερον βλέπομεν ἀποδεικνύεται ὅτι πληρέστατα ἐπέτυχεν.

«Ἡ Ῥωσσία δὲν ἀπειλεῖ ἀλλὰ περιστέλλεται,» εἶπεν ὁ νέος ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργός ἐν μιᾷ τῶν ἐγκυκλίων του. Ἡ λέξις αὕτη κατέστη τὸ πρόσταγμα καὶ διέγραψε γραμμὴν διαγωγῆς πλήρη ἀξιοπρεπείας. Αὕτη ἐπέτρεψεν ἐξ ἑνὸς μὲν νὰ κατασταλῇ διὰ τῆς μεγαλητέρας δραστηριότητος καὶ χωρὶς πολὺ νὰ προσέξῃ τί θὰ ἔλεγον τὰ τῆς Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας ἀνακτοβούλια, αἱ ταραχαὶ ἐν Πολωνίᾳ τῷ 1861· ἐξ ἑτέρου νὰ ἐπιτελέσῃ τὸ μέγα ἔργον τῆς βασιλείας Ἀ-

καὶ εὐθείαν πολιτικὴν τοῦ πρίγκηπος Γορτσάκωφ.

Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ ἔτους 1871 τῶντι, ὁ πρίγκηψ Γορτσάκωφ εὗρε τὴν εὐκαιρίαν πρόσφορον νὰ σχίσῃ τοὺς ὅρους τῆς συνθήκης τῶν Παρισίων οἵτινες προσέβαλον τὴν ἀλαζωνίαν τῆς Ῥωσσίας. Πλὴν τούτου ἦτον ἀνάγκη ὅπως ἡ δύναμις αὕτη ἀνταμειφθῇ διὰ τὴν οὐδετερότητα ἣν ἐτήρησε διαρκοῦντος τοῦ ἀγῶνος τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Γαλλίας. Ἐντεῦθεν ἡ ἐν Λονδίνῳ συνέλευσις καθ' ἣν ἡ Ῥωσσία ἐπανέκτησε ὅ,τι ὁ πόλεμος τῆς Κριμαίας τὴν ἔκαμε ν' ἀπολέσῃ.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ἡ συστολὴ τῆς Ῥωσσίας